

Nr 750

Av herr **Sveningsson** och herr **Jacobsson, Gösta**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 100, angående ändrad organisation av rationaliseringsverksamheten på jordbrukets och trädgårdsnäringens områden.*

(Lika lydande med motion nr 877 i Andra kammaren)

I anslutning till Kungl. Maj:ts proposition nr 100 får vi anföra följande. De i propositionen framförda förslagen till ändrad organisation för jordbrukets och trädgårdsnäringens rationalisering avviker på väsentliga punkter från de förslag, som framförts av majoriteten inom 1960 års jordbruksutredning och som biträtts av det övervägande flertalet av remissinstanserna. Mot propositionen såsom sådan kan allvarliga invändningar göras. Den innebär att en 150-årig institution som är djupt förankrad ute i bygderna kastas över ända.

Enligt propositionen skall hushållningssällskapen för all del bibehållas som kontaktorgan till det föreslagna statliga regionala organet. Den konkreta innebörden av sällskapens omvandling till kontaktorgan kan näppeligen utläsas av den korta redogörelse som på sid. 66 i propositionen ägnats denna fråga. För den händelse propositionen i övrigt skulle bifallas, anser vi det oundgängligen nödvändigt att vad i propositionen säges om sällskapens ställning efter omorganisationen i beslutet erhåller en ändrad lydelse.

Departementschefen föreslår att sällskapen skall vara formellt fristående från den statliga organisationen. Trots detta har departementschefen i det stycke på sid. 66 i propositionen, vilket börjar med orden: "Jag förordar att kontaktorganisationen — — —", tagit ställning till sällskapens interna förhållanden. Innebörden av angivna uttalande är att sällskapens stadgar fortfarande skall fastställas av Kungl. Maj:t eller av myndighet som Kungl. Maj:t bestämmer, varvid jämväl ändringar i sällskapets ändamål och uppgifter göres beroende av offentligt tillstånd. En sådan ordning kan ej accepteras.

Enligt departementschefen bortfaller, sedan den föreslagna omorganisationen genomförts, behovet av direkta anslag till sällskapen. Det är under sådana förhållanden anmärkningsvärt att sällskapens organisation och verksamhet i väsentliga ting — stadgar, medlemskategorier, verksamhetens omfattning osv. — skall bestämmas av staten. Ansvaret härför bör väl rimligen åvila medlemmarna enligt gällande generella regler för föreningar.

Sällskapen bör sålunda äga rätt att utan särskilt tillstånd upptaga ny verksamhet som kan vara till gagn för jordbruket eller trädgårdsnäringsringen.

Beträffande sällskapens tillgångar anser departementschefen, att de i den mån de är hänförliga till verksamhet, som överföres till statliga organ från sällskapen, skall överlåtas till staten.

Sällskapens nuvarande tillgångar har ingalunda tillkommit eller byggts upp med statliga medel. Det statsanslag, som uppburits, har i regel inte ens täckt löpande driftutgifter. I många fall har sällskapen till bestridande av utgifter för driften varit tvungna att anlita avkastning av donationsmedel och anslag från annat håll än staten för att tillfredsställa fullgöra sina uppgifter. Några skäl för sällskapen att avstå någon del av sina tillgångar till staten föreligger därför inte. Om sällskapen berövas sina fonder, kommer det möta svårigheter för dem att fortsätta sin verksamhet. Omöjliggöres sällskapens existens skulle detta medföra, att lantbruket berövas ett uppskattat hjälporgan, ett organ som jordbrukarna i huvudsak själva byggt upp och utformat. Det är också näringen själv, som skapat de materiella tillgångar, varöver sällskapen förfogar.

Även utan statsbidrag torde sällskapen, om än i begränsad omfattning, kunna fortsätta den serviceverksamhet, som alltid varit en uppskattad del av deras arbete. Då enligt propositionen de föreslagna statliga rationaliseringsorganen i möjligaste mån skall inskränka serviceverksamheten, synes det angeläget att sällskapen bereds möjlighet bedriva dylik. En förutsättning härför är bl. a. att sällskapens tillgångar får behållas intakta.

Med hänvisning till vad ovan anförts får vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta, att — om propositionen i övrigt godtages — de från staten skilda hushållningssällskapen inom ramen för gällande generella regler för föreningar berättigas att själva handha sina angelägenheter, samt

att sällskapen tillförsäkras rätten att fritt disponera de tillgångar de förfogar över, när statsbidrag till deras verksamhet upphör att utgå.

Stockholm den 23 april 1965

Ragnar Sveningsson

Gösta Jacobsson